

Dyrevelfærd: Slagtesvin

Til dig og din gruppe

Tal med din gruppe om dyrevelfærd. Billeder og spørgsmål kan give jer inspiration. I skal ikke nødvendigvis blive enige, men alle skal kommentere og tage stilling. I må gerne inddrage egne erfaringer.

- Hvad er god dyrevelfærd? I skal debattere i forhold til begreberne adfærd, sundhed og fysiologi.
- Hvem har ansvaret for, at dyr i menneskers varetægt har det godt? Ejeren? Dyrehandleren? Forbrugeren? Dyrlægen? Landmandens rådgivere? Politikerne i Danmark eller i EU?

- Er der forskel på jeres holdninger alt efter hvilke dyrearter, der er tale om?
- Er der forskel på holdninger i Danmark og holdninger til dyr andre steder i verden?
- Hvordan reagerer dyr på stress, angst, smerte og god trivsel i forhold til mennesker?

Fakta eller fordomme / TIP 13

Tip 13.

Du skal tage stilling til udsagnene. Mener du, at et udsagn er rigtigt, så sætter du et kryds i faktum. Er det forkert, så sæt et kryds i fordom.

TIP 13

Faktum

Fordom

	Faktum	Fordom
1. Man kastrerer de små hangrise, for at de ikke skal være så aggressive, når de vokser op.	☐	☐
2. Koens foder har betydning for smørrets farve.	☐	☐
3. Høns lægger kun æg, hvis der er en hane i hønsegården.	☐	☐
4. Køer i konventionelt landbrug kommer aldrig på græs.	☐	☐
5. Svin mudderbader, fordi de kun i begrænset omfang kan svede.	☐	☐
6. Økologiske æg er altid brune.	☐	☐
7. Soen laver reder, når den skal have smågrise.	☐	☐
8. En ko begynder altid at producere mælk, når den er voksen.	☐	☐
9. Hvis en ko eller et svin er sygt og ikke kan reddes, så er det dyrlægen, som skal aflive dyret.	☐	☐
10. Vildsvin har ikke krølle på halen.	☐	☐
11. Køer får ikke horn, det får kun tyre.	☐	☐
12. Tamsvinet har gennem bevidst avlsarbejde fået et ribben mere end vildsvinet, så der er mere bacon på et tamsvin.	☐	☐
13. Smågrise har en patteorden hos soen. Hver gris har sin patte.	☐	☐

Fordybelse og debat

I det danske samfund har vi de seneste 20 år haft løbende debat om dyrevelfærd. Danmark er et rigt land, og i modsætning til mange af verdens fattige lande har vi overskud til at udvikle produktionen i landbruget til gavn for både mennesker og dyr. Vores viden kan bruges andre steder i verden.

Opgave

Klassen skal nu gruppevis undersøge tre danske husdyrhold:

- slagtesvin
- malkekøer
- æglæggende høns

Hver gruppe undersøger én produktionsform inden for hvert af de tre husdyrhold. For eksempel undersøger en gruppe konventionelt malkekvæg, en anden gruppe økologisk malkekvæg osv. Sørg for at fordele så mange produktionsformer som muligt.

Hver gruppe skaffer viden om deres område og finder argumenter for netop denne produktionsform.

Tag udgangspunkt i dette:

- Hvordan lever produktionsdyrenes vilde slægtninge?
- Har landmanden problemer i staldene? Hvis ja, hvordan forsøges de afhjulpet? Hvordan tilgodeser han dyrenes behov i dagligdagen? Se på forhold omkring adfærd, sundhed og fysiologi.
- Hvordan kommer problemerne til udtryk hos dyrene?
- Hvem har ansvaret for at skabe velfærd for dyrene?
- Hvordan har udviklingen på området været? Hvilke tiltag i form af ændrede regler og love har myndighederne og andre foretaget?
- Er der prisforskelle på varer, som er produceret på forskellige vilkår, inden for jeres område? Undersøg evt. om man kan sammenligne priser på danske og udenlandske landbrugsprodukter.
- Hvem aftager danske landbrugsprodukter? Er det danske forbrugere, industrien til videre forarbejdning eller udlandet?

Til debatten skal I forberede en kort salgstale og argumentere for, at netop jeres produktionsform gør noget for dyrevelfærd. Find dokumentation for jeres påstande og holdninger i billeder og tal. Herefter skal I være klar til en debat om dyrevelfærd, og I skal være i stand til at besvare spørgsmål fra tilhørerne.

TIP

Stof til fordybelse

Hvis I har adgang til internettet, så kan I finde en linksamling på:

www.landbrug.dk/skole -> vælg **Dyrevelfærd** -> vælg **Materialesamlinger** -> vælg den produktionsform jeres gruppe arbejder med.

Spørg jeres lærer, om hun eller han evt. har lagt linkssamlingen på Elevintra. - Husk at skrive notater undervejs.

Tal med en landmand

Har I spørgsmål til jeres produktionsform? Kan en landmand svare på dem? Søg efter en landmand via internettet, hvis I ikke selv kender en. Ring til ham og spørg, om han vil svare på jeres spørgsmål.

Smag forskellen

Er der andre grupper i jeres klasse, som arbejder med samme landbrugsprodukter som jer?

Hvis ja, så kan I lave smagsprøver på varer, som er produceret under forskellige vilkår.

Sådan lever slagtesvin

REGLER	Konventionel	Friland	Økologisk
Slagtesvin (100 kg)			
Pladskrav i alt	0,65 m ²	1,2 m ²	2,3 m ²
Pladskrav inde	0,65 m ²	0,55 m ²	1,3 m ²
Pladskrav ude	Nej	0,5 m ²	1,0 m ²
Søer			
Drægtige søer	På stald	Adgang til udeareal	Adgang til udeareal På græs i sommerhalvåret
Søer med pattegrise	På stald, fiksering i fareboks tilladt	Friland med adgang til hytter	Friland med adgang til hytter
Pattegrise			
Halekupering	Tilladt ved problemer med halebid	Forbudt	Forbudt
Alder ved fravæning fra soen	Minimum 21 dage	Minimum 30 dage	Minimum 49 dage
Foder			
Krav om økologisk foder	Nej	Nej	Ja
Krav om grovfoder	Nej	Nej	Ja, fri adgang til grovfoder
Gensplejset foder	Tilladt	Tilladt	Forbudt

Jf. gældende love og bekendtgørelser 2007

Fakta om svin

Hvor meget producerer vi?

I 2005 blev der produceret 25,8 mio. svin i Danmark – heraf 21,6 mio. slagtesvin til danske slagterier og 3,6 mio. svin, som blev eksporteret.

Hvor stor er eksporten?

I 2005 var værdien af vores eksport af svin- og svinekødsprodukter på 26,2 mia. kroner.

Hvordan er svins velfærd dækket af loven?

Der findes en rekommandation omkring beskyttelse af svin fra Europarådet og EU-direktiver, der er udmøntet i dansk lov. Desuden har Danmark en række særregler på området – bl.a. omkring aflastning og sygestier til svin.

Hvor meget plads skal de have?

I løsdriftssystemer skal de første fire søer have mindst 2,8 kvadratmeter pr. sø, hvorefter det falder, indtil man – når der er over 40 søer – når ned på 2,025 kvadratmeter yderligere for hvert ekstra dyr

For fravænnede grise, avls- og slagtesvin afhænger pladsen af grisenes vægt. Når de er under 10 kg, skal der være 0,15 kvadratmeter (30 x 50 centimeter) pr. dyr, mens der for alle dyr over 110 kg skal være 1 kvadratmeter

Kilde: Fødearestyrelsen og Landbrugsraadet

Grise regnes som slagtesvin fra de er ca. 11-12 uger gamle og vejer 30 kg, og indtil de er 5-6 måneder gamle, hvor de sendes til slagtning, når de vejer 95-100 kg.

Avisklip:

Politiken mener: For billigt

Politiken / 22. maj 2007

Galoperende hyklere i debat om dyrevelfærd

Af Itm

Danmark er ikke stuerent. Vi er en nation af møgsvin. For hver indbygger lever gennemsnitligt tre svin. Få steder i verden er så mange dyr næsten stablet oven på hinanden. Konventionelle svin på over 100 kg har hver især kun en halv kvadratmeter at 'bolte' sig på inden døre – imens de udskiller 28 mia. liter gylle om året.

Ingen kan dermed påstå, at produktionsdyr i dagens Danmark behandles som mere og andet end levende maskiner, der skal opfedes og sælges hurtigst muligt. De svin, der maltraktes på vej i lastbiler mod fjerne mål, er desværre kun et synligt bevis på mishandlingens omfang. Derfor er det også svært at tage de lejlighedsvis dyreetiske diskussioner om f.eks. rodeoshow og dyresex helt alvorlige. Senest har dyreværnsaktivister ikke desto mindre udråbt det som en sejr, at et planlagt cowboyshow i Parken er blevet aflyst. Proportionerne i debatten er imidlertid skæve i forhold til de barske vilkår i kødindustrien. Som eksperter beskriver i dagens avis, behandles svin endnu værre.

Naturligvis bør der være klare grænser for, hvordan dyr må behandles, når de er på scenen med spotlys og kulørte lamper såvel som i mere lyssky sammenhænge. Men langt de fleste dyreetiske overgreb sker altså i svineindustrien. Den måde, som millioner af svin opdrættes på i dag, er mere end uappetitlig; den er decideret skrupelløs.

FORKLARINGEN er enkel: Hver dansker spiser næsten et kilo svinekød om ugen. Dertil kommer de milliarder, landbruget tjener på eksport. Så længe forbrugerne næsten udelukkende fokuserer på den lavest tænkelige pris, er det vanskeligt for den enkelte landmand at ændre adfærd. Hvis blot de meget tålsumme regler for opdræt af svin og udledning af gylle opfyldes, kan ingen jo klandre den enkelte landmand for at ville tjene mest muligt på industrialiseret kødproduktion.

Netop derfor er der brug for, at reglerne strammes på landsplan. I stedet for at gå i selvsving over nogle få rodeoheste eller husvilde katte er der mere perspektiv i at koncentrere kræfterne om at forbedre vilkårene for produktionssvin. Og de oplagte løsninger er ikke verdensfjerne: Svin bør have dobbelt så meget plads og fri adgang til udearealer. Hvis konsekvensen så skulle blive, at den enkelte dansker begyndte at spise lidt mindre flæsk til daglig, ville det næppe være usundt. Og hvis Danmark skulle miste nogle eksportkroner, har vi i så mange andre tilfælde vist, at vi kan finde på nye indtjeningsmuligheder.

Avisklip:

Debat: Dyrevelfærd: Danske svin lever godt

Politiken / 29. maj 2007, debat, side 5

Af Orla Grøn Pedersen, Direktør i Dansk Svineproduktion

Politiken har svært ved at se at noget positivt i den danske svineproduktion. Det er naturligvis helt legitimt at have denne holdning, men som den kommer til udtryk under rubrikken 'Politiken mener' (22.5.), er den temmelig unuanceret. Således påstår avisen, at de nuværende dyrevelfærdsregler er meget tålsomme, og at svinene bliver opdrættet på en skrappelløs måde. Ingen af påstandene er korrekte.

De fleste danske svineproducenter passer deres dyr ordentligt og redeligt. Ja, dyrene skal ende deres dage som flæskesteg og mørbrader, men inden da bliver de behandlet forsvarligt. Faktisk er der ingen andre lande i verden med en betydelig svineproduktion, hvor svinesektoren gør en større indsats for god dyrevelfærd.

For eksempel holdes langt de fleste drægtige søer i løsdrift, alle grise skal have rodemateriale i stierne, der er overbrusningsanlæg, som køler grisene i varme perioder, nye mere dyrevenlige gulve er ved at blive indført, og der er krav om sygestier. For blot at nævne eksempler på, at vi tager dyrenes velfærd alvorligt.

Kravene til dyrevelfærd er defineret – dels i EU-lovning og dels den nationale lovgivning. Og som det sikkert er Politiken bekendt, er den danske lovgivning på en række områder strammere end EU-reglerne. Det skal naturligvis også sikres, at landmændene overholder reglerne.

Derfor kontrollerer myndighederne løbende de danske svinebesætninger ved uanmeldte besøg – den såkaldte 5-procent kontrol. Dermed ikke sagt, at der ikke er problemer med dyrevelfærden i den danske svineproduktion. Der er eksempler på landmænd, der ikke tager reglerne alvorligt, og stigningen i politianmeldelser for skulderyr er selvsagt heller ikke acceptabel.

Netop derfor har vi fra branchens side taget en række initiativer for at løfte dyrevelfærden yderligere.

På det seneste er der indført en kodeks for dyretransporter samt indgået en aftale mellem landbruget og Den Danske Dyrlægeforening om, at de praktiserende dyrlæger skal kontrollere for eventuelle skulderyr i besætningerne. Målet er at halvere antallet af anmeldte skulderyr inden årets udgang.

Dertil kommer, at vi har besluttet at indføre en certificeringsordning, der betyder, at der gennemføres uafhængig kontrol hos alle landmænd. Hvis kontrollen afslører, at man ikke overholder reglerne, får det mærkbare konsekvenser.

Alt sammen udtryk for det store fokus, landbruget har på dyrenes velfærd.

Dyrevelfærden i danske svinestalde er allerede væsentlig bedre i dag end tidligere, og jeg tør godt konstatere, at den vil blive endnu bedre. Velfærdsområdet er dynamisk, hvor vi bliver opmærksomme på nye ting eller får ny viden, som kræver ændringer af forholdene, og vi flytter os hele tiden. Men det ændrer ikke ved, at moderne svineproduktion i Danmark i udstrakt grad også tager hensyn til dyrenes velfærd.

Avisklip:

Mangel på dyre- velfærd kan nu koste støttekroner

Landbrugsavisen / 11. maj 2007

27 krav til dyrevelfærd hos svin

Af konsulent Marlene Sparre Ibsen, ØØSB Ringsted

Der er pr. 1. april 2007 kommet nye og flere krydsoverensstemmelseskrav, således at der nu i alt indgår 113 krav. 27 af disse krav omhandler dyrevelfærd hos svin. Det er derfor en god idé at gennemgå sine stalde kritisk og få udarbejdet handlingsplaner og sammen med personalet få involveret dem i praksis, så alle ved, hvad god dyrevelfærd indebærer.

Krydsoverensstemmelseskravene gælder for hele landbrugsarealet og al landbrugs-aktivitet på alle produktions- enheder under samme CVR-nummer.

Krav

Dyrevelfærdsområdet omfatter blandt andet følgende krav:

- Staldindretning
- Håndtering af dyrene
- Rengøring og desinfektion
- Foder og vand
- Rodemateriale til alle svin
- Faglig uddannelse
- Optegnelser
- Avlsmetoder

Krydsoverensstemmelse omfatter hele EU, og da vi i Danmark i forvejen har adskillige krav til dyrevelfærd sammenlignet med øvrige EU-lande, giver en del af kravene ikke anledning til yderligere problemer og opfyldes allerede af de fleste. Generelt er det således, at opfyldes kravene fra den velkendte velfærdskontrol, opfyldes også kravene til krydsoverensstemmelse.

Kontrolsystemet er endnu ikke helt på plads. Ligeledes mangler en decideret vejledning, der fortolker de enkelte krav. Vi kender derfor endnu ikke bedømmelseskriteriet. Jeg vil derfor opfordre til, at vi alle følger godt med i udviklingen i de næste par måneder.

I skemaet er vist eksempler på nogle af de nye krav til dyrevelfærd, der kræver lidt opmærksomhed. En samlet oversigt over alle krav til dyrevelfærd kan findes på hjemmesiden: www.svby.dk

Tag dyrevelfærd alvorligt

Dansk landbrug er underlagt en del kontrol, og jeg kan kun opfordre til, at vi inden for landbruget ser det som en spændende udfordring samt en mulighed for atter at få et godt image. Det kræver naturligvis, at alle tager dyrevelfærd alvorligt.

Få indrettet staldene, så de opfylder lovgivningen, tjek dyrenes nærmiljø og tilse alle dyr dagligt. Tag stilling og gør noget aktivt, når I kan se, dyrene ikke har det godt. Så har vi alle noget at være stolte af, og vi kan med god samvittighed vise vores besætning frem på en god og imødekommende måde.

Læs mere ...

en oversigt over alle krav til dyrevelfærd findes på hjemmesiden www.svby.dk

Grise, der har det godt, giver et godt image og giver flere penge på bundlinjen. Foto: Jens Tønnesen

Interview

Interview med Finn Christensen der har slagtesvin

Finn producerer 8.500 slagtesvin om året. Der er 2.000 svin i stalden af gangen. Sammen med en fodermester klarer Finn dagligdagen på gården. Han har haft slagtesvin siden 1987.

Finn er gift med Helle, der er køkkenassistent på en efterskole. De har tre børn, der alle bor hjemme.

Hvorfor har du valgt slagtesvin?

Jeg er egentlig planteavler. Men at arbejde med slagtesvin passer bedre til mit temperament, bl.a. fordi arbejdet ligger jævnt fordelt over hele året.

Hvad gør du for at tilgodese svinenes velfærd?

Jeg gør det, jeg finder naturligt. Det er f.eks. at tilse dyrene hver dag for at se, om de har det godt. Og så følger jeg lovgivningen, så det hele kører efter reglerne.

Svinene har rodemateriale i form af træklodser. Det kan holde dem beskæftiget. De roder med klodserne og skubber dem rundt. Andre landmænd giver deres svin halm, men det er ikke muligt i det staldsystem, jeg har.

Hvad afgør prisen på kødet?

Det er udbud og efterspørgsel. Når jeg leverer mine svin på slagteriet, så får jeg automatisk en basispris. Der kommer muligheder for tillæg, hvis kødprocenten er høj i forhold til fedtprocenten.

Det er slagterierne, der bestemmer prisen i kroner og øre. Er der f.eks. skader eller uregelmæssigheder, så bliver vi trukket i afregningen.

Hvad skal ændres, hvis svinene skal have det endnu bedre?

De har det godt i dag. Når folk besøger min gård, siger de, at det ser godt ud. Men det betyder ikke, at vi står stille. Vi skal følge med udviklingen.

Dyrenes velvære er også meget op til, hvad forbrugeren vil have, og hvad de vil betale for. Hvis dyrene f.eks. får mere plads, så bliver det også dyrere for forbrugerne.

Det er forretning for mig, og der skal være penge på min bundlinie.

Hvad betyder 14–16-årige elevers meninger om dyrevelfærd?

Jeg lytter til dem. Men den gruppe har som regel ingen mening om dyrevelfærd. Debatten har jeg mere med voksne mennesker. I foråret 2007 var der en masse om grisetransporter i medierne. Men de unge skal provokeres for at huske det. De ved ikke meget om dyrevelfærd – desværre.

tag

TIP

Spiller du med i Bedriften, kan du:

- blogge med Finn
- læse mere om hans slagtesvin
- se en film, hvor han fortæller om slagtesvin, foder og gården

Hvis du ikke har spillet Bedriften i din klasse, så kan du selv hente spillet på www.bedriften.dk

Vælg BedriftenBasis som er en gratis udgave af spillet.